

**ВИМОГИ (5-6 клас) до обов'язкових результатів навчання учнів
у мовно-літературній освітній галузі
(українська мова, українська література, зарубіжні літератури (у перекладі українською мовою))**

**Додаток 2
до Державного стандарту**

№ з/п	Загальні результати	Орієнтири для оцінювання
1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях		
1.	Сприймає усну інформацію	уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів)
		вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту)
		розуміє та відтворює зміст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), толерантно реагує , використовуючи формули мовного етикету, етично висловлює власне ставлення до почутого
		у разі потреби грамотно перепитує співрозмовника для уточнення деталей
		виявляє і відтворює прихований зміст повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), розрізняючи невербальні засоби (інтонацію, силу голосу, логічні наголоси, темп, паузи, міміку, жести, пози), використані для передачі прихованого змісту
2.	Перетворює інформацію з почутого повідомлення в різні форми повідомлень	стисло переказує зміст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), підпорядковуючи намір висловлення темі та основній думці
		вибірково переказує зміст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту)
		перекладає репліки в діалозі
		самостійно складає простий план почутого
		використовує елементи конспектування (зокрема визначає ключові слова та фрази в почутому повідомленні)
		відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого повідомлення
		унаочнює та візуалізує почуте повідомлення (самостійно або з допомогою інших осіб), використовуючи різні засоби (малюнки, схеми, таблиці, комікси тощо) для відтворення змісту, структурування інформації
		передає з використання окремих способів і засобів візуалізації враження від почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту)
3.	Виокремлює усну інформацію	знаходить у почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) відповіді на поставлені запитання
		розрізняє відому і нову для себе інформацію

		визначає ключові слова в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті)
4.	Аналізує та інтерпретує усну інформацію	формулює тему та ідею почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту)
		визначає основну і другорядну інформацію , мікротеми, важливі деталі в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті)
		визначає спільне і різне в повідомленнях інших осіб
		вказує на конструктивні думки, критично і толерантно ставлячись до різних поглядів
		характеризує особливості форми усного повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), зумовлені змістом
		визначає основну мету почутого (повідомлення)
		на основі визначеної мети прогнозує перебіг подальшої комунікації та/або її результат
		аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом
		виявляє взаємозв'язок змісту або інших компонентів літературного твору (цитат, уривків, епізодів, вчинків персонажів тощо) із власними потребами для особистісного розвитку
		розпізнає наявні в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) факти, судження та аргументи
		формулює запитання , щоб уточнити розуміння почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту)
5.	Оцінює усну інформацію	обґрунтовує достовірність, повноту інформації, у разі потреби звертаючись до відповідних джерел, доречно цитуючи окремі фрагменти почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту тощо)
		характеризує почуте повідомлення (зокрема художній текст, медіатекст) з погляду основних правил спілкування, дотримується їх
		вказує на окремі особливості, що сприяють або заважають ефективній комунікації в конкретній ситуації спілкування
		характеризує вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття слухачем (адресатом) змісту почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту)
6.	Висловлює та обстоює власні погляди, ідеї, переконання	доброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації
		наводить кілька аргументів і прикладів на підтвердження власної позиції, використовуючи типові мовленнєві конструкції, доречні цитати з тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) для увиразнення власних поглядів, ідей, переконань
		логічно структурує власне повідомлення
7.	Використовує вербальні та невербальні засоби під час представлення	використовує вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації із співрозмовниками
		добирає стиль мовлення відповідно до мети, потреб і умов спілкування
		дотримується норм у виборі мовленнєвих засобів
		використовує окремі засоби художньої виразності у власному мовленні

	своїх думок	
8.	Регулює власний емоційний стан	<p>розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтинки настрою, почуттів, переживань тощо під час рефлексії власної діяльності або сприймання повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту)</p> <p>регулює власні емоції під час презентації повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), художньої декламації</p> <p>використовує потрібні вербальні та невербальні засоби для збагачення міжособистісної комунікації позитивними емоціями, створення комфортної атмосфери спілкування, спонукання співрозмовників до певних дій</p> <p>наводить приклади з текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) щодо вміння (невміння) керувати емоціями, пояснюючи емоційний стан літературних персонажів (зважаючи на ситуацію, епоху, національні традиції та звичаї тощо) для розвитку власного емоційного інтелекту</p>
2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду		
1.	Сприймає текст	<p>читає тексти різних функціональних стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання</p> <p>пояснює функції основних складників друкованого чи цифрового текстового джерела інформації (заголовка, змісту, анотації тощо), розрізняє складники структури тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) відповідно до його жанрово-родової належності та стильових особливостей</p> <p>використовує заголовок, зміст та анотацію для оптимізації роботи з текстом</p> <p>співвідносить зміст сприйнятого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) з історичним і культурним контекстом</p>
2.	Аналізує та інтерпретує текст	<p>характеризує порушені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) проблеми</p> <p>проєціює власний або відомий життєвий досвід на порушені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) проблеми</p> <p>знаходить у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) відому і нову інформацію</p> <p>визначає головну і другорядну інформацію у прочитаному тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті)</p> <p>піддає сумніву інформацію з тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) на підставі розрізнення фактів і суджень про факти</p> <p>формулює тему та основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту)</p> <p>виокремлює в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) мікротеми</p> <p>визначає спільні та різні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів)</p> <p>поєднує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо) у межах одного або кількох текстів</p>

		(зокрема художніх текстів, медіатекстів)
		розрізняє тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних стилів, типів та жанрів у контексті авторського задуму
		розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них
		формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту)
3.	Збагачує естетичний та емоційно-чуттєвий досвід	характеризує емоційний стан літературних персонажів, їх поведінку та вчинки, виявляючи толерантність
		проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), і власним життєвим досвідом
		проектує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображено в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті)
		висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) людей, подій, ситуацій, явищ тощо
		пояснює вплив прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів
4.	Оцінює текст	обґрунтовує значення інформації, здобутої в прочитаному тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), для розв'язання визначених завдань, використовуючи різні жанри, форми і способи представлення повідомлень
		визначає актуальність і несуперечливість тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) (наприклад, чи наведена інформація є правдивою, актуальною, не містить суперечностей) на основі власного досвіду та досвіду інших осіб
		розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб
		аргументує власну оцінку прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), наводячи доречні цитати
5.	Обирає тексти для читання	залежно від мети читання обирає самостійно або за допомогою інших осіб тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) для читання, які належать до різних стилів і жанрів, аргументує свій вибір
		описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів
		ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів
		використовує для розв'язання завдань актуальні та достовірні текстові/медіатекстові джерела інформації
6.	Перетворює текстову інформацію	переказує зміст тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) у різний спосіб відповідно до завдання
		фіксує потрібні елементи тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), оптимізуючи написане за допомогою окремих графічних позначок
		представляє текстову інформацію з одного джерела (зокрема художнього тексту, медіатексту), використовуючи різні способи і засоби візуалізації змісту
		створює текст за визначеними характеристиками на основі певної графічної інформації (діаграми, графіка тощо)

7.	Читає творчо	творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт (мультфільм, театральну сценку, відеоролик, блог тощо)
3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови		
1.	Створює письмові висловлення	записує власні міркування або інформацію з інших джерел створює письмові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід оформлює власне висловлення, враховуючи основні засади академічної доброчесності складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними словотвірними, лексичними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними і стилістичними нормами добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення
2.	Взаємодіє письмово в режимі реального часу (у цифровому середовищі)	створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах висловлюється у захищеному цифровому середовищі щодо проблем, пов'язаних із власним життєвим досвідом, зокрема навчанням, читацькою практикою дискутує в онлайн-середовищі на знайомі теми, пов'язані із власним життєвим досвідом, навчанням, уподобаннями тощо порівнює позиції учасників дискусії толерантно обстоює власну позицію, звертає увагу на спільні і різні думки учасників дискусії дотримується норм етикету під час онлайн-спілкування взаємодіє з іншими особами у цифровому середовищі, дбаючи про безпеку дотримується засад академічної доброчесності під час онлайн-взаємодії
3.	Редагує письмові тексти	знаходить і виправляє недоліки та помилки в змісті, будові і мовному оформленні власних висловлень пояснює окремі виправлення з урахуванням вивчених правил аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу коригує текст на основі проведеного аналізу доповнює та/або змінює окремі частини тексту відповідно до теми і мети висловлення удосконалює письмовий текст (власний та чужий) визначає способи виправлення помилок у власному мовленні демонструє здатність до конструктивної взаємодії у процесі редагування
4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості,		

спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу

1.	Досліджує мовні явища	<p>виокремлює та розрізняє мовні одиниці різних рівнів (звуки, частини слова, слова, форми слова, словосполучення, речення, тексти)</p> <p>порівнює та зіставляє мовні одиниці різних рівнів за визначеними ознаками</p> <p>вирізняє окремі мовні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх суть</p> <p>порівнює тексти щодо наявності в них певних мовних явищ (зокрема історичних чергувань спільнокоренових слів, синонімії тощо)</p>
2.	Використовує знання з мови в мовленнєвій творчості	<p>творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір</p> <p>відтворює окремі художні засоби для втілення власних творчих намірів</p> <p>наслідує окремі стильові риси текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) у процесі створення власного тексту чи медіатексту для взаємодії з іншими особами</p> <p>вирізняє спільні ті різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами</p>